

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΓΟΥΔΗ

ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΑ ΤΩ. ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ ΤΗΣ Μ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

II.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

· Μελέτη τό πάντα (κλεοπούλος)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

->>>O<<<-

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ

1928

E.Y.D. της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. Βίος Ἀριστοτέλους

α') *Γένησις.* Ὁ Ἀριστοτέλης ἐγεννήθη ἐν Σταγείροις τῆς Χαλκικῆς τῷ 384 π. Χ. ἐκ πατρὸς Νικομάχου, Ιατροῦ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀμύντου Β'., δοτις ἡτο πατὴρ τοῦ περιφήμου βασιλέως Φιλίππου.

β') *Παιδευσις.* Ἐνωρὶς ἀπορρφανισθεὶς τοῦ πατρὸς ἦλθε 18έτης εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐγένετο ἐπὶ εἰκοσαετίᾳ μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος μέχρι τοῦ θανάτου ἔκεινου (347 π. Χ.). Εἰ καὶ ἐτίμα καθ' ὑπερβολὴν τὸν διδάσκαλον, ὅμως διεφώνει πολλάκις πρὸς αὐτὸν λέγων τὸ πολυθρύλητον «Φίλος μὲν Πλάτων, φιλτάτη δὲ ἀλήθεια». Μετὰ τὸν θάνατον τούτου ἦλθεν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, ὅπου διέτριψ πλησίον τοῦ φίλου καὶ συμμαθητοῦ Ἐρμείου, τυράννου τῆς πόλεως τῆς Μυσίας Ἀταρνέως, οὗτοις ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τὴν ἀνεψιάν.

γ') *Ἐπάγγελμα.* Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐρμείου ἔλαβεν ἐπιστολὴν τοῦ βασιλέως Φιλίππου, δι' ἣς προσεκαλεῖτο νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀποδεχθεὶς τὴν πρόσκλησιν ἔχρηματισε διδάσκαλος τοῦ βασιλόπαιδος ἐπὶ 3 ἔτη. Πλὴν τῶν ἥθικῶν καὶ πολιτικῶν διδαγμάτων, τὰ δοτοῖα παρεἶχεν εἰς αὐτὸν, ἥρμήνευσε καὶ τὴν Ἰλιάδα, ἐν ᾧ ἐδείχνυεν εἰς τὸν μαθητὴν τὰ ὑψηλὰ τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς πρότυπα. Ὅτε δὲ Ἀλέξανδρος ἀνῆλθεν

εἰς τὸν θρόνον, ὁ Ἀριστοτέλης ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, διευ ἴδουσεν ἐν τῷ γυμνασίῳ Λυκείῳ σχολὴν φιλοσοφικήν, κληθεῖσαν Περιπατητικὴν ἐκ τῶν ἐν περιπάτῳ γινομένων διαιλέξεων. Ἐκεῖ ἐδίδασκεν οὐ μόνον τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὅγητορικήν. Εὕπορος δν, λαμβάνων δὲ καὶ παρὰ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου πλούσια δῶρα, εἶχεν ἀφθενα τὰ μέσα διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ μελέτας ἡσχολεῖτο εἰς τὴν Σφιλογίαν, βοτανικήν, μηχανικήν, ὅγητορικήν, πολιτικὴν ιστορίαν, ποιητικήν, μεταφυσικήν. Ἐγραψε δὲ 146 συγγράμματα ἢ καὶ πολὺ περισσότερα, ποικίλου περιεχομένου.

δ') Θάνατος. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ δποῖοι ἐμίσουν τοὺς Μακεδόνας, κατηγόρησαν τὸν Ἀριστοτέλην ως ἄδικον. Οἱ ἀνὴρ φθινῆσις ἔφυγεν εἰς Χαλκίδα εἰπὼν δτι οὐ βούλεται Ἀθηναίους δις εἰς φιλοσοφίαν ἔξαμαρτεῖν (ὑπανττόμενος καὶ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους). Ἐκεῖ ἀπέθανε τῷ 322 π. Χ. ἐκ στομαχικοῦ νοσήματος.

B'. Πολιτεία Ἀθηναίων.

Μεταξὺ τῶν ἔργων τοῦ Ἀριστοτέλους περιελαμβάνοντο καὶ αἱ Πολιτεῖαι, ἐν αἷς περιέγραφε τὰ πολιτεύματα 158 πόλεων. Τὸ πολύτιμον τοῦτο ἔργον πλὴν ἀποσπασμάτων ἀπωλέσθη ἀτυχῶς. Ἄλλος εὑμενῆς μοῖρα ἔφερεν εἰς φῶς τῷ 1891 ἐξ αἰγυπτιακοῦ παπύρου τὴν σπουδαιοτάτην καὶ πρώτην τῶν Πολιτειῶν αὐτοῦ, τὴν Ἀθηναίων πολιτείαν, ἡς ὅμως ἐλλείπει πλὴν ἄλλων κεφαλαίων καὶ ἡ ἀρχή. Ἐν τῇ ἐλλειπούσῃ ἀρχῇ θὰ περιέγραφε τὴν ἀρχαιοτάτην ιστορίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἡ ὅποια ὑπότιθεται δτι ἔχει ώδε:

Ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸ πάλαι κατὰ τὰς παραδόσεις περιελάμβανε 12 κώμας αὐτονόμους καὶ ἀνεξιρτήτους. Αἱ σπουδαιότεραι τούτων ἦσαν αἱ ἐν τῇ πεδιάδι τῶν Ἀθηνῶν, ἐνθα κατώκουν τοία φῦλα, α') οἱ αὐτόχθονες, κατοικοῦντες τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ ΝΑ αὐτῆς, β') οἱ Ἰωνεῖς ἐπὶ τῆς Ἀγρας (τοὺς περὶ τὸ στάδιον λόφους) πρὸς Α τῆς

·άκροπόλεως καὶ γ') συμμιγεῖς ξένοι ἐπὶ τῶν λόφων τῶν Νυμφῶν καὶ τοῦ Μουσείου πρὸς Δ τῆς ἀκροπόλεως. Ἀλλ' δὲ γενάρχης τῶν Ἰώνων Ἰων ἡνάγκασε τοὺς κατοίκους τῶν τριῶν τούτων κωμῶν νὰ συνοικήσωσιν ἐν μιᾷ πόλει περὶ τὴν ἀκρόπολιν διὰ τὰ πλεονεκτήματα, τὰ διοῖα παρεῖχεν δὲ τόπος οὗτος (ἐντεῦθεν καὶ δὲ πληθ. Ἀθῆναι). Ὅστερον δὲ κατελύθησαν ὑπὸ τοῦ Θησέως αἱ ἀρχαὶ τῶν αὐτονόμων πόλεων καὶ ὑπεχρεώθησαν πᾶσαι νὰ ἔνωθῶσι πολιτικῶς μετὰ τῶν Ἀθηνῶν, αἵτινες κατέστησαν ἡ πρωτεύουσα τοῦ νέου ἦνωμένου κράτους, ἡ δὲ ἐօρτὴ τῆς Ἀθηνᾶς, τελουμένη τὸ πρῶτον ὑπὸ μόνων τῶν Ἀθηναίων, γίνεται κοινὴ ἐօρτὴ τῆς ὅλης πολιτείας, ὡς μαρτυρεῖ τὸ νέον αὐτῆς ὄνομα Παναθήναια. Μετὰ τὴν πολιτικὴν ταύτην ἔνωσιν τὰ γένη, τὰ διοῖα ἡροχον τέως ἐν ταῖς αὐτονόμοις πόλεσι, μετώφησαν εἰς Ἀθήνας, ἵνα μετάσχωσι τῶν ἀρχῶν τῆς νέας πολιτείας. Ἐντεῦθεν ηὑξήθη τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εἰς ἀνάμνησιν τῆς συνοικήσεως ταύτης ἐώρταζον κατ' ἔτος τὰ Συνοίκια ἡ Μετοίκια. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης παρίστανται οἱ Ἀθηναῖοι διηρημένοι εἰς 4 φυλάς. Τῆς ὅλης πολιτείας προϊσταται δὲ βασιλεύς, τῶν δὲ 4 φυλῶν οἱ 4 φυλοβασιλεῖς συμπαρεδρεύοντες τῷ βασιλεῖ. Οὕτω προβαίνων δὲ Ἀριστοτέλης φθάνει εἰς τὴν περιγραφὴν σοβαρωτάτου γεγονότος, οὗ σώζεται μόνον ἡ λύσις, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ σφεζομένου μέρους τῆς Ἀθ. Πολ. Τούτου τὸ περιεχόμενον θὰ μάθωμεν, δπως ἐξιστερηθῇ διὰ τῆς χαιρὸς τοιεύτευ συγγραφέως.

1. Καθαρσις τοῦ Κυλωνείου ἄγους.

1.... ἐδίκαζον δὲ τριακόσιοι ἀνδρες κατηγοροῦντος Μύρωνος καθ' ἵερῶν ὁμόσαντες <αἴρεθέντες> ἀριστίνδην. καταγνωσθέντος δὲ τοῦ ἄγους, αὐτοὶ μὲν ἐκ τῶν τάφων ἔξεβλήθησαν, τὸ δὲ γένος αὐτῶν ἔφυγεν ἀειφυγίαν. | Ἐπιμενίδης δοῦλος ὁ Κρῆς ἐπὶ τούτοις ἐκάθηρε τὴν πόλιν.

2. Στάσις γνωρίμων καὶ δῆμου· αἴτια.

2. Μετὰ δὲ ταῦτα συνέβη στασιάσαι τοὺς τε γνωρίμους καὶ τὸ πλῆθος πολὺν χρόνον. | ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ πολιτεία 2 τοῖς τε ἄλλοις ὀλιγαρχικὴ πᾶσι, καὶ δὴ καὶ ἐδούλευον οἱ πένητες τοῖς πλουσίοις καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα καὶ αἱ γυναικες· καὶ ἐκαλοῦντο πελάται καὶ ἐκτῆμοροι· κατὰ ταύτην γὰρ τὴν μίσθωσιν ἥργαζοντο τῶν πλουσίων τοὺς ἄγρούς· ἡ δὲ πᾶσα γῆ δι' ὀλίγων ἦν. | καὶ εἰ μὴ τὰς μισθώσεις ἀποδιδοῖεν, ἀγώγιμοι καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες ἐγίγνοντο, καὶ οἱ δανεισμοὶ πᾶσιν ἐπὶ τοῖς σώμασιν ἥσαν μέχρι Σόλωνος· οὗτος δὲ πρῶτος ἐγένετο τοῦ δήμου προστάτης. | χαλεπώτατον μὲν οὖν καὶ πικρότατον ἦν τοῖς πολλοῖς τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν τὸ δουλεύειν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἐδυσχέραινον· οὐδενὸς γάρ, ὡς εἰπεῖν, ἐτύγχανον μετέχοντες.

3. Ἡ τάξις τῆς πρὸ Δράκοντος πολιτείας.

3. Ἡν δὲ τάξις τῆς ἀρχαίας πολιτείας τῆς πρὸ Δράκοντος τοιάδε. τὰς μὲν ἀρχὰς καθίστασαν ἀριστίνδην καὶ

οὖν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον. ή δὲ τῶν Ἀρεοπαγίτων βουλὴ τὴν μὲν τάξιν εἶχε τοῦ διατηρεῖν τοὺς νόμους, διώκει δὲ τὰ πλεῖστα καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ κολάζονται καὶ ζημιοῦνται πάντας τοὺς ἀκοσμοῦντας κυρίως. ή γὰρ αἴρεσις τῶν ἀρχόντων ἀριστίνδην καὶ πλούτινδην ἦν, ἐξ ὧν οἱ Ἀρεοπαγῖται καθίσταντο· διὸ καὶ μόνη τῶν ἀρχῶν αὗτη μεμένηκε διὰ βίου καὶ νῦν.

4. Ἡ Δράκοντος πολιτεία.

4. Ἡ μὲν οὖν πρώτη πολιτεία ταύτην εἶχε τὴν ὑπογράφήν μετὰ δὲ ταῦτα, χρόνου τινὸς οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἐπ' Ἀρισταίχμου ἀρχοντος Δράκων τοὺς θεσμοὺς ἔθηκεν· ή δὲ τάξις αὕτη τόνδε τὸν τρόπον εἶχε. | ἀπεδέδοτο μὲν ή πολιτεία τοῖς δπλα παρεχομένοις. | ἥροῦντο δὲ τοὺς μὲν ἐννέα ἀρχοντας καὶ τοὺς ταμίας οὐσίαν κεκτημένους οὐκ ἐλάττω δέκα μνῶν ἐλευθέραν, τὰς δ' ἄλλας ἀρχὰς τὰς ἐλάττους ἐκ τῶν δπλα παρεχομένων, στρατηγοὺς δὲ καὶ ἵππαρχους οὐσίαν ἀποφαίνοντας οὐκ ἐλάττον η ἕκατὸν μνῶν ἐλευθέραν καὶ παῖδας ἐκ γαμετῆς γυναικὸς γνησίους ὑπὲρ δέκα ἔτη γεγονότας· τοίτους δ' ἔδει διεγγυᾶν τοὺς πρυτάνεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἵππαρχους τοὺς ἐνους μέχρι εὐθυνῶν, ἐγγυητὰς τέτταρας ἐκ τοῦ αὐτοῦ τέλους δεχομένους, οὖπερ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἵππαρχοι. | βουλεύειν δὲ τετρακοσίους καὶ ἔνα τοὺς λαχόντας ἐκ τῆς πολιτείας κληροῦσθαι δὲ καὶ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς τοὺς ὑπὲρ τριάκοντ' ἔτη γεγονότας, καὶ δις τὸν αὐτὸν μὴ ἀρχειν πρὸ τοῦ πάντας ἐξελθεῖν. τότε δὲ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς κληροῦν. | εἰ δέ τις τῶν βουλευτῶν, δταν ἔδρα βουλῆς η ἐκκλησίας η, ἐκλείποι τὴν σύνοδον, ἀπέτινον δ μὲν πεντακοσιομέδιμνος τρεῖς δραχμάς, δ δὲ ἵππεὺς δύο, ζευγίτης δὲ μίαν. | η δὲ βουλὴ η ἐξ Ἀρείου πάγου φύλαξ ην τῶν νόμων καὶ διετήρει τὰς ἀρχὰς, δπως

κατὰ τὸν νόμον ἀρχωσιν. ἐξῆν δὲ τῷ ἀδικουμένῳ πρὸς τὴν
τῶν Ἀρεοπαγίτῶν βουλὴν εἰσαγγέλλειν, ἀποφαίνοντι παρ'
ὅν ἀδικεῖται νόμον. | ἐπὶ δὲ τοῖς σώμασιν ἥσαν οἱ δανει-
σμοί, καθάπερ εἴρηται, καὶ ἡ χώρα δι' ὀλίγων ἦν.

5—11. Ἡ Σόλωνος νομοθεσία.

5. **Νέα στάσις.** Ὁ Σόλων διαλλακτής καὶ νομοθέτης.

Τοιαύτης δὲ τῆς τάξεως οὐσης ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῶν
πολλῶν δουλευόντων τοῖς ὀλίγοις, ἀντέστη τοῖς γνωρίμοις
δοθῆμος. | ίσχυρᾶς δὲ τῆς στάσεως οὐσης καὶ πολὺν χρόνον
ἀντικαθημένων ἄλλήλοις, εἶλοντο κοινῇ διαλλακτήν καὶ ἀρ-
χοντα Σόλωνα καὶ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν αὐτῷ ποιήσαντι
τὴν ἐλεγείαν, ἡς ἔστιν ἀρχή·

γιγνώσκω, καὶ μοι φρενὸς ἔνδοθεν ἄλγεα κεῖται.

πρεσβυτάτην ἐσορῶν γαῖαν Ἰαονίας
κλινομένην·

ἐν ᾧ πρὸς ἑκατέρους ὑπὲρ ἑκατέρων μάχεται καὶ διαμφισβι-
τεῖ καὶ μετὰ ταῦτα κοινῇ παραινεῖ καταπαύειν τὴν ἐνεστῶ-
σαν φιλονικίαν. | ἦν δ' ὁ Σόλων τῇ μὲν φύσει καὶ τῇ δόξῃ
τῶν πρώτων, τῇ δ' οὐσίᾳ καὶ τοῖς πράγμασι τῶν μέσων, ὡς
ἔκ τε τῶν ἄλλων δμολογεῖται καὶ αὐτὸς ἐν τοῖσδε τοῖς ποιή-
μασι μαρτυρεῖ, παραινῶν τοῖς πλουσίοις μὴ πλεονεκτεῖν·

ὑμεῖς δ' ἡσυχάσαντες ἐνὶ φρεσὶ καρτερὸν ἥτορ,

οἱ πολλῶν ἀγαθῶν ἐς κόρον ἥλασατε,

ἐν μετρίοισι τίθεσθε μέγαν νόον· οὕτε γὰρ ἡμεῖς

πεισόμεθ' οὖθ' ὑμῖν ἄρτια πάντα ἔσεται.

καὶ ὅλως αἰεὶ τὴν αἰτίαν τῆς στάσεως ἀνάπτει τοῖς πλου-
σίοις· διὸ καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐλεγείας δεδοικέναι φησὶ «τὴν τε
φιλαργυρίαν, τὴν τε ὑπερηφανίαν», ὡς διὰ ταῦτα τῆς
ἔχθρας ἐνεστώσης.

6. α') Ἀπελευθέρωσις τοῦ δῆμου διαβολαῖ.

6. Κύριος δὲ γενόμενος τῶν πραγμάτων Σόλων τὸν τε δῆμον ἡλευθέρωσε καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ εἰς τὸ μέλλον, κωλύσας δανείζειν ἐπὶ τοῖς σώμασιν, καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ἐποίησε καὶ τῶν ἴδιων καὶ τῶν δημοσίων, ἃς σεισάχθειαν καλοῦσιν, ώς ἀποσεισάμενοι τὸ βάρος. | ἐν οἷς πειρῶνται τινες 2 διαβάλλειν αὐτόν. συνέβη γὰρ τῷ Σόλωνι μέλλοντι ποιεῖν τὴν σεισάχθειαν προειπεῖν τισι τῶν γνωρίμων, ἔπειθ', ώς μὲν οἱ δημοτικοὶ λέγουσι, παραστρατηγηθῆναι διὰ τῶν φίλων, ώς δ' οἱ βουλόμενοι βλασφημεῖν, καὶ αὐτὸν κοινωνεῖν· δανεισάμενοι γὰρ οὗτοι συνεπρόσαντο πολλὴν χώραν, καὶ μετ' οὐ πολὺ τῆς τῶν χρεῶν ἀποκοπῆς γενομένης ἐπλούτουν· ὅθεν φασὶ γενέσθαι τοὺς ὕστερον δοκοῦντας εἶναι παλαιοπλούτους. | οὐ μὴν ἄλλὰ πιθανώτερος δὲ τῶν δημοτικῶν λόγος· 3 οὐ γὰρ εἰκὸς ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις οὕτω μέτροιν γενέσθαι καὶ κοινόν, ὡστ' ἐξὸν αὐτῷ τοὺς ἔτερους ὑποποιησάμενον τυραννεῖν τῆς πόλεως, ἀμφοτέροις ἀπεχθέσθαι καὶ περὶ πλείονος ποιήσασθαι τὸ καλὸν καὶ τὴν τῆς πόλεως σωτηρίαν ἢ τὴν ἑαυτοῦ πλεονεξίαν, ἐν οὕτῳ δὲ μικροῖς καὶ ἀναξίοις καταργούπαινειν ἑαυτόν· ὅτι δὲ ταίτην ἔσχε τὴν ἐξουσίαν τά τε πράγματα νοσοῦντα μαρτυρεῖ καὶ ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτὸς πολλαχοῦ μέμνηται καὶ οἱ ἄλλοι συνομολογοῦσι πάντες. ταύτην μὲν οὖν χρὴ νομίζειν ψευδῆ τὴν αἵτιαν εἶναι.

7. β') Νέοι νόμοι, νέα πολιτεία. 1) Αἱ τέσσαρες τάξεις.

7. Πολιτείαν δὲ κατέστησε καὶ νόμους ἔθηκεν ἄλλους, τοῖς δὲ Δράκοντος θεσμοῖς ἐπαύσαντο χρώμενοι πλὴν τῶν φονικῶν. | ἀναγράψαντες δὲ τοὺς νόμους εἰς τοὺς κύρβεις ἔστησαν ἐν τῇ στοᾶ τῇ βασιλείῳ καὶ ὥμοσαν χρήσεσθαι πάντες· οἱ δ' ἐννέα ἀρχοντες διμνύντες πρὸς τῷ λίθῳ κατεφάτιζον ἀναθῆσειν ἀνδριάντα χρυσοῦν, ἐάν τινα παραβῶσι τῶν νόμων· ὅθεν ἔτι καὶ νῦν οὕτως διμνύουσι. | κατέκλησε δὲ τοὺς

νόμους εἰς ἔκατὸν ἔτη καὶ διέταξε τὴν πολιτείαν τόνδε τὸν τρόπον. τιμήματι διεῖλεν εἰς τέτταρα τέλη, καθάπερ διῆργτο καὶ πρότερον, εἰς πεντακοσιομέδιμνον καὶ ἵππεα καὶ ζευγίτην καὶ θῆτα. καὶ τὰς μὲν ἄλλας ἀρχὰς ἀπένειμεν ἀρχεῖν ἐκ πεντακοσιομεδίμνων καὶ ἵππεων καὶ ζευγιτῶν, τοὺς ἐννέα ἀρχοντας καὶ τοὺς ταμίας καὶ τοὺς πωλητὰς καὶ τοὺς ἐνδεκα καὶ τοὺς κωλακρέτας, ἐκάστοις ἀνάλογον τῷ μεγέθει τοῦ τιμήματος ἀποδιδοὺς τὴν ἀρχήν. τοῖς δὲ τὸ θητικὸν τελοῦσιν ἐκκλησίας καὶ δικαστηρίων μετέδωκε μόνον. | ἔδει δὲ τελεῖν πεντακοσιομέδιμνον μὲν δς ἀν ἐκ τῆς οἰκείας ποιῆ πεντακόσια μέτρα τὰ συνάμφω ἔηρα καὶ ὑγρά, ἵππαδα δὲ τοὺς τριακόσια ποιοῦντας (ώς δ' ἔνιοι φασι, τοὺς ἵπποτροφεῖν δυναμένους· σημεῖον δὲ φέρουσι τό τε ὄνομα τοῦ τέλους, ως ἀν ἀπὸ τοῦ πράγματος κείμενον, καὶ τὰ ἀναθήματα τῶν ἀρχαίων· ἀνάκειται γὰρ ἐν ἀκροπόλει εἰκών, ἐφ' ᾧ ἐπιγέγραπται τάδε·

Διφίλου Ἀνθεμίων τήνδ' ἀνέθηκε θεοῖς,
θητικοῦ ἀντὶ τέλους ἵππαδ' ἀμειψάμενος.

καὶ παρέστηκεν ἵππος ἐκμαρτυρῶν ως τὴν ἵππαδα τοῦτο σημαῖνον. οὐ μὴν ἄλλ' εὐλογώτερον τοῖς μέτροις διηρῆσθαι καθάπερ τοὺς πεντακοσιομεδίμνους), ζευγίσιον δὲ τελεῖν τοὺς διακόσια τὰ συνάμφω ποιοῦντας, τοὺς δ' ἄλλους θητικόν, οὐδεμιᾶς μετέχοντας ἀρχῆς· διὸ καὶ νῦν ἐπειδὰν ἔργηται τὸν μέλλοντα κληροῦσθαι τιν' ἀρχήν, ποῖον τέλος τελεῖ, οὐδ' ἀν εἰς εἶποι θητικόν.

2) Ἀρχαί. 3) Διαίρεσις τῆς χώρας. Ὁ νόμος περὶ στάσεων.

8. Τὰς δ' ἀρχὰς ἐποίησε κληρωτὰς ἐκ προκρίτων, οὓς ἐκάστη προκρίνειε τῶν φυλῶν· προύκρινε δ' εἰς τοὺς ἐννέα ἀρχοντας ἐκάστη δέκα, καὶ τούτων ἐκλήρουν· διθεν ἔτι διαμένει ταῖς φυλαῖς τὸ δέκα κληροῦν ἐκάστην, εἰτ' ἐκ τούτων

κναμεύειν. σημεῖον δ' ὅτι κληρωτὰς ἐποίησεν ἐκ τῶν τιμη-
μάτων ὁ περὶ τῶν ταμιῶν νόμος, φῶνοι διατελοῦσιν
ἔτι καὶ νῦν κελεύει γὰρ κληροῦν τοὺς ταμίας ἐκ πεντακο-
σιομεδίμνων. | Σόλων μὲν οὖν οὕτως ἐνομοθέτησε περὶ τῶν 2.
ἀρχόντων· τὸ γὰρ ἀρχαῖον ήτ' ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ ἀνακα-
λεσαμένη καὶ κοίνασα καθ' αὐτὴν τὸν ἐπιτήδειον ἐφ' ἐκάστη
τῶν ἀρχῶν ἐπ² ἐνιαυτὸν ἀρξοντα ἀπέστελλεν. φυλαὶ δ' 3.
ῆσαν τέτταρες, καθάπερ πρότερον, καὶ φυλοβασιλεῖς τέττα-
ρες· ἐκ δὲ τῆς φυλῆς ἐκάστης ἦσαν νενεμημέναι τριττύες μὲν
τρεῖς, ναυκραρίαι δὲ δώδεκα καθ' ἐκάστην. ἦν δ' ἐπὶ τῶν
ναυκραριῶν ἀρχὴ καθεστηκυῖα ναύκραροι, τεταγμένη πρός
τε τὰς εἰσφορὰς καὶ τὰς δαπάνας τὰς γιγνομένας· διὸ καὶ ἐν
τοῖς νόμοις τοῖς Σόλωνος, οὓς οὐκέτι χρῶνται, πολλαχοῦ γέ-
γραπται «τοὺς ναυκράρους εἰσπράττειν» καὶ «ἀναλίσκειν ἐκ
τοῦ ναυκραρικοῦ ἀργυρίου». | βουλὴν δ' ἐποίησε τετρακο- 4.
σίους, ἑκατὸν ἔξι ἐκάστης φυλῆς, τὴν δὲ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν
ἕταξεν ἐπὶ τὸ νομοφυλακεῖν, ὥσπερ ὑπῆρχε καὶ πρότερον
ἐπίσκοπος οὖσα τῆς πολιτείας, καὶ τά τε ἄλλα τὰ πλεῖστα
καὶ τὰ μέγιστα τῶν πολιτικῶν διετήρει καὶ τοὺς ἀμαρτάνοντας
ηὔθυνεν, κνοίᾳ οὖσα καὶ ζημιοῦν καὶ κολάζειν, καὶ τὰς ἐκτί-
σεις ἀνέφερεν εἰς πόλιν, οὐκ ἐπιγράφουσα τὴν πρόφασιν τοῦ
ἐκτίνεσθαι, καὶ τοὺς ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνισταμέ-
νους ἔκρινεν, Σόλωνος θέντος νόμον εἰσαγγελίας περὶ αὐ- 5.
τῶν. | ὁρῶν δὲ τὴν μὲν πόλιν πολλάκις στασιάζονταν, τῶν
δὲ πολιτῶν ἐνίους διὰ τὴν ὁρμημίαν ἀγαπῶντας τὸ αὐτόμα-
τον, νόμον ἔθηκε πρὸς αὐτοὺς ἵδιον, ὃς ἂν στασιαζούσης τῆς
πόλεως μὴ θῆται τὰ ὅπλα μηδὲ μεθ' ἐτέρων, ἀτιμον εἶναι
καὶ τῆς πόλεως μὴ μετέχειν.

9. Τὰ δημοτικώτατα τῆς Σόλωνος πολιτείας.

9. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον·
δοκεῖ δὲ τῆς Σόλωνος πολιτείας τρία ταῦτα εἶναι τὰ δημοτι-

κώτατα, πρῶτον μὲν καὶ μέγιστον τὸ μὴ δανείζειν ἐπὶ τοῖς σώμασιν, ἔπειτα τὸ ἔξεῖναι τῷ βουλομένῳ τιμωρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων, τρίτον δέ, ὡς μάλιστά φασιν ἴσχυκέναι τὸ πλῆθος, ή εἰς τὸ δικαστήριον ἔφεσις. | κύριος γὰρ ὁν ὁ δῆμος τῆς ψήφου, κύριος γίγνεται τῆς πολιτείας. ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ μὴ γεγράφθαι τοὺς νόμους ἀπλῶς μηδὲ σαφῶς, ἀλλ᾽ ὥσπερ ὁ περὶ τῶν κλήρων καὶ ἐπικλήρων, ἀνάγκη πολλὰς ἀμφισβητήσεις γίγνεσθαι καὶ πάντα βραβεύειν καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια τὸ δικαστήριον. | οἶονται μὲν οὖν τινες ἐπίτηδες ἀσαφεῖς αὐτὸν ποιῆσαι τοὺς νόμους, ὅπως ἡ τῆς κοίσεως ὁ δῆμος κύριος· οὐ μὴν εἰκός, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι καθόλου περιλαβεῖν τὸ βέλτιστον· οὐ γὰρ δίκαιον ἐκ τῶν νῦν γίγνομένων, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς ἄλλης πολιτείας θεωρεῖν τὴν ἐκείνου βούλησιν.

10. Μεταρρύθμισις μέτρων, νομίσματος, σταθμῶν.

10. Ἐν μὲν οὖν τοῖς νόμοις ταῦτα δοκεῖ θεῖναι δημοτικά, πρὸ δὲ τῆς νομοθεσίας ποιήσας τὴν τῶν χρεῶν ἀποκοπὴν καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τε τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ τὴν τοῦ νομίσματος αὔξησιν. ἐπ' ἐκείνον γὰρ ἐγένετο καὶ τὰ μέτρα μείζω τῶν Φειδωνείων καὶ ἡ μνᾶ πρότερον ἔχουσα σταθμὸν ἑβδομήκοντα δραχμὰς ἀνεπληρώθη ταῖς ἑκατόν. ἦν δ' ὁ ἀρχαῖος χαρακτὴρ δίδραχμον. ἐποίησε δὲ καὶ σταθμὰ πρὸς τὸ νόμισμα, τρεῖς καὶ ἔξήκοντα μνᾶς τὸ τάλαντον ἀγούσας, καὶ ἐπιδιενεμήθησαν αἱ τρεῖς μναῖ τῷ στατῆρι καὶ τοῖς ἄλλοις σταθμοῖς.

11. Αποδημία Σόλωνος· η ἐντύπωσις ἐκ τῆς νομοθεσίας.

11. Διατάξας δὲ τὴν πολιτείαν ὅνπερ εἵρηται τρόπον, ἐπειδὴ προσιόντες αὐτῷ περὶ τῶν νόμων ἡνώχλουν, τὰ μὲν ἐπιτιμῶντες, τὰ δὲ ἀνακρίνοντες, βουλόμενος μήτε ταῦτα κανεῖν μήτ' ἀπεχθάνεσθαι παρών, ἀποδημίαν ἐποιήσατο κατ-

ἐμπορίαν ἄμα καὶ θεωρίαν εἰς Αἴγυπτον, εἰπὼν ως οὐχ ἥξει
δέκα ἔτῶν· οὐ γάρ οἴεσθαι δίκαιον εἶναι τοὺς νόμους ἐξη-
γεῖσθαι παρών, ἀλλ᾽ ἕκαστον τὰ γεγραμμένα ποιεῖν. | ἄμα 2
δὲ καὶ συνέβαινεν αὐτῷ τῶν τε γνωρίμων διαφόρους γεγε-
νῆσθαι πολλοὺς διὰ τὰς τῶν χρεῶν ἀποκοπάς, καὶ τὰς στά-
σεις ἀμφοτέρας μεταθέσθαι διὰ τὸ παράδοξον αὐτοῖς γενέ-
σθαι τὴν κατάστασιν. ὁ μὲν γάρ δῆμος φετο πάντ' ἀνάδαστα
ποιήσειν αὐτόν, οἱ δὲ γνώριμοι πάλιν ἡ τὴν αὐτὴν τάξιν
ἀποδώσειν ἥ μικρὸν παραλλάξειν. | ὁ δὲ Σόλων ἀμφοτέροις
ἰναντιώθη, καὶ ἔξὸν αὐτῷ μεθ' ὅποτέρων ἐβούλετο συστάντα
τυραννεῖν, εἶλετο πρὸς ἀμφοτέρους ἀπεχθέσθαι σώσας τὴν
πατρίδα καὶ τὰ βέλτιστα νομοθετήσας.

13. Στάσεις μετὰ τὴν ἀποδημίαν.

13. Τὴν μὲν οὖν ἀποδημίαν ἐποιήσατο διὰ ταύτας τὰς
αἰτίας. Σόλωνος δ' ἀποδημήσαντος ἦτι τῆς πόλεως τεταρα-
γμένης, ἐπὶ μὲν ἔτη τέτταρα διῆγον ἐν ἡσυχίᾳ· τῷ δὲ πέμπτῳ
μετὰ τὴν Σόλωνος ἀρχὴν οὐ κατέστησαν ἀρχοντα διὰ τὴν
στάσιν, καὶ πάλιν ἔτει πέμπτῳ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀναρ-
χίαν ἐποίησαν. | μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τῶν αὐτῶν χρόνων Δα-
μασίας αἰρεθεὶς ἀρχων ἔτη δύο καὶ δύο μῆνας ἥρξεν, ἐως
ἔξηλαθη βίᾳ τῆς ἀρχῆς. | εἰτ' ἔδοξεν αὐτοῖς διὰ τὸ στασιά-
ζειν ἀρχοντας ἐλέσθαι δέκα, πέντε μὲν εὐπατριδῶν, τρεῖς
δὲ ἀγροίκων, δύο δὲ δημιουργῶν, καὶ οὗτοι τὸν μετὰ Δαμα-
σίαν ἥρξαν ἐνιαυτόν. φαίνονται γάρ αἰεὶ στασιάζοντες περὶ ταύτης τῆς
ἀρχῆς. | ὅλως δὲ διετέλουν νοσοῦντες τὰ πρὸς ἑαυτούς, οἱ 3
μὲν ἀρχὴν καὶ πρόφασιν ἔχοντες τὴν τῶν χρεῶν ἀποκοπὴν
(συνεβεβήκει γάρ αὐτοῖς γεγονέναι πένησιν), οἱ δὲ τῇ πολι-
τείᾳ δυσχεραίνοντες διὰ τὸ μεγάλην γεγονέναι μεταβολήν,
ἕνιοι δὲ διὰ τὴν πρὸς ἄλλήλους φιλονικίαν. | ἥσαν δὲ αἱ στά-
σεις τρεῖς, μία μὲν τῶν παραλίων, ὡν προειστήκει Μεγα-

κλῆς ὁ Ἀλκμέωνος, οἵπερ ἐδόκουν μάλιστα διώκειν τὴν μέσην πολιτείαν, ἄλλη δὲ τῶν πεδιακῶν, οἵ την ὀλιγαρχίαν ἔζητον, ἥγεῖτο δ' αὐτῶν Λυκοῦργος, τρίτη δ' ἡ τῶν διακρίων, ἐφ' ἣ τεταγμένος ἦν Πεισίστρατος, δημοτικώτατος εἶναι δοκῶν. προσεκέκσμηντο δὲ τούτοις οἵ τε ἀφηρημένοι τὰ χρέα διὰ τὴν ἀπορίαν καὶ οἱ τῷ γένει μὴ καθαροὶ διὰ τὸν φόβον· σημεῖον δ' ὅτι μετὰ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐποίησαν διαψηφισμόν, ως πολλῶν κοινωνούντων τῆς πολιτείας οὐ προσῆκον· εἶχον δ' ἔκαστοι τὰς ἐπωνυμίας ἀπὸ τῶν τόπων, ἐν οἷς ἐγεώργουν.

14—17. Ἡ Πεισίστράτου τυραννίς.

14. Ὁ Πεισίστρατος τύραννος· (α') ἔξωσις, (α') κάθοδος.

14. Δημοτικώτατος δ' εἶναι δοκῶν ὁ Πεισίστρατος καὶ σφόδρ' εὔδοκιμηκώς ἐν τῷ πρὸς Μεγαρέας πολέμῳ, κατατραυματίσας ἑαυτὸν συνέπεισε τὸν δῆμον, ως ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν ταῦτα πεπονθώς, φυλακὴν ἑαυτῷ δοῦναι τοῦ σώματος, Ἀριστίωνος γράψαντος τὴν γνώμην. | λαβὼν δὲ τοὺς κορυνηφόρους καλουμένους, ἐπαναστὰς μετὰ τούτων τῷ δῆμῳ κατέσχε τὴν ἀκρόπολιν ἔτει τετάρτῳ καὶ τριακοστῷ μετὰ τὴν τῶν νόμων θέσιν, ἐπὶ Κωμέου ἀρχοντος. | λέγεται δὲ Σόλωνα, Πεισίστράτου τὴν φυλακὴν αἴτοῦντος, ἀντιλέξαι καὶ εἰπεῖν ὅτι τῶν μὲν εἴη σοφώτερος, τῶν δ' ἀνδρειότερος· δσοι μὲν γὰρ ἀγνοοῦσι Πεισίστρατον ἐπιτιθέμενον τυραννίδι, σοφώτερος εἶναι τούτων, δσοι δ' εἰδότες κατασιωπῶσιν, ἀνδρειότερος. ἐπεὶ δὲ λέγων οὐκ ἔπειθεν, ἐξαράμενος τὰ δπλα πρὸ τῶν θυρῶν αὐτὸς μὲν ἐφη βεβοηθηκέναι τῇ πατρίδι καθ' δσον ἦν δυνατὸς (ἥδη γὰρ σφόδρα πρεσβύτης ἦν), ἀξιοῦν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ταῦτὸ τοῦτο ποιεῖν. | 15. Σόλων μὲν οὖν οὐδὲν ἦνυσε τότε παρακαλῶν. | Πεισίστρατος δὲ λαβὼν τὴν ἀρχὴν διώκει τὰ κοινὰ πολιτικῶς μᾶλλον,

τυραννικῶς. οὕπω δὲ τῆς ἀρχῆς ἐρδιζωμένης, διμοφρονήσαντες οἱ περὶ τὸν Μεγαλέα καὶ τὸν Λυκοῦργον ἐξέβαλον αὐτὸν ἔκτῳ ἔτει μετὰ τὴν πρώτην κατάστασιν, ἐφ' Ἡγεσίου ἀρχοντος. | ἔτει δὲ δωδεκάτῳ μετὰ ταῦτα περιελαυνόμενος δὲ Μεγαλῆς τῇ στάσει, πάλιν ἐπικηρυκευσάμενος πρὸς τὸν Πεισίστρατον ἐφ' ωτε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ λήψεται, κατήγαγεν αὐτὸν ἀρχαῖος καὶ λίαν ἀπλῶς προδιασπείρας γὰρ λόγον, ὡς τῆς Ἀθηνᾶς καταγούσης Πεισίστρατον, καὶ γυναῖκα καὶ μεγάλην καὶ καλὴν ἐξευρών, ὡς μὲν Ἡρόδοτός φησιν. ἐκ τοῦ δήμου τῶν Παιανιέων, ὡς δὲ ἔνιοι λέγουσιν, ἐκ τοῦ Κολλυτοῦ στεφανόπωλιν Θρατταν, ἦ δνομα Φύη, τὴν θεὸν ἀπομιησάμενος τῷ κόσμῳ συνεισήγαγε μετ' αὐτοῦ καὶ διεν Πεισίστρατος ἐφ' ἀρματος εἰσῆλαντε, παραιβατούσης τῆς γυναικός, οἱ δὲ ἐν τῷ ἀστει προσκυνοῦντες ἐδέχοντο φανταζοντες.

15. β' ἔξωσις καὶ κάθοδος Πεισίστρατου.

15. Ἡ μὲν οὖν πρώτη κάθοδος ἐγένετο τοιαύτη. μετὰ δὲ ταῦτ' αὖθις ἐξέπεσε τὸ δεύτερον, ἔτει μάλιστα ἐβδόμῳ μετὰ τὴν κάθοδον· οὐ γὰρ πολὺν χρόνον κατέσχεν, ἀλλὰ φρηθεὶς ἀμφοτέρας τὰς στάσεις ὑπεξῆλθεν. | καὶ πρῶτον μὲν συνώκισε περὶ τὸν Θερμαῖον κόλπον χωρίον, δὲ καλεῖται Ἄρικηλος, ἐκεῖθεν δὲ παρῆλθεν εἰς τὸν περὶ Πάγγαιον τόπον, ὃθεν χρηματισάμενος καὶ στρατιώτας μισθωσάμενος, ἐλθὼν εἰς Ἑρέτριαν ἐνδεκάτῳ πάλιν ἔτει, τότε πρῶτον ἀνασώσασθαι βίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐπεχείρει, συμπροδυμούμενων αὐτῷ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων, μάλιστα δὲ Θηβαίων καὶ Λυγδαμίος τοῦ Ναξίου, ἔτι δὲ τῶν ἵππεων τῶν ἔχοντων ἐν Ἑρέτριᾳ τὴν πολιτείαν. | νικήσας δὲ τὴν ἐπὶ Παλληνίδι μάχην καὶ λαβὼν τὴν πόλιν καὶ παρελόμενος τοῦ δήμου τὰ δπλα κατεῖχεν ἥδη τὴν τυραννίδα βεβαίως καὶ Νάξον ἐλὼν ἀρχοντα κατέστησε Λύγδαμιν. | παρείλετο δὲ τοῦ δήμου τὰ

δπλα τόνδε τὸν τρόπον. ἐξοπλισίαν ἐν τῷ Θησείῳ ποιησάμενος ἐκκλησιάζειν ἐπεχείρει, καὶ χρόνον μὲν ἡκκλησίασε μικρόν· οὐ φασκόντων δὲ κατακούειν ἐκέλευσεν αὐτοὺς προσαναβῆναι πρὸς τὸ πρόπυλον τῆς ἀκροπόλεως, ἵνα γεγωνῇ μᾶλλον. ἐνῷ δ' ἐκεῖνος διέτριβε δημηγορῶν, ἀνελόντες οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι τὰ δπλα καὶ κατακλήσαντες εἰς τὰ πλησίον οἰκήματα τοῦ Θησείου διεσήμηναν ἐλιθόντες πρὸς τὸν Πεισιστράτον. | ὁ δέ, ἐπεὶ τὸν ἄλλον λόγον ἐπετέλεσεν, εἰπεὶ καὶ περὶ τῶν δπλων τὸ γεγονός, ως οὐ χρὴ θαυμάζειν οὖδ', ἀθυμεῖν, ἀλλ' ἀπελθόντας ἐπὶ τῶν ἴδιων εἶναι, τῶν δὲ κοινῶν αὐτὸς ἐπιμελήσεσθαι πάντων.

16. Ἡ Πεισιστράτου διοίκησις.

16. Ἡ μὲν οὖν Πεισιστράτου τυραννίς ἐξ ἀρχῆς τε κατέστη τοῦτον τὸν τρόπον καὶ μεταβολὰς ἔσχε τοσαύτας· διώκει δ' ὁ Πεισιστράτος, ὥσπερ εἴρηται, τὰ περὶ τὴν πόλιν μετρίως καὶ μᾶλλον πολιτικῶς ἢ τυραννικῶς. ἐν τε γὰρ τοῖς ἄλλοις φιλάνθρωπος ἦν καὶ πρᾶος καὶ τοῖς ἀμαρτάνουσι συγγνωμονικός, καὶ δὴ καὶ τοῖς ἀπόροις προεδάνεις χρήματα πρὸς τὰς ἐργασίας, ὥστε διετρέφεσθαι γεωργοῦντας. | τοῦτο δ' ἐποίει δνοῖν χάριν, ἵνα μήτε ἐν τῷ ἀστει διατρίβωσιν, ἀλλὰ διεσπαρμένοι κατὰ τὴν χώραν, καὶ δπως εὐποροῦντες τῶν μετρίων καὶ πρὸς τοῖς ἴδιοις ὅντες μήτ' ἐπιθυμῶσι μήτε σχολάζωσιν ἐπιμελῆσθαι τῶν κοινῶν. | ἅμα δὲ συνέβαινεν αὐτῷ καὶ τὰς προσόδους γίγνεσθαι μείζους ἐξεργαζομένης τῆς χώρας· ἐπράττετο γὰρ ἀπὸ τῶν γιγνομένων δεκάτην. | διὸ καὶ τοὺς κατὰ δήμους κατεσκεύασε δικαστὰς καὶ αὐτὸς ἐξήει πολλάκις εἰς τὴν χώραν ἐπισκοπῶν καὶ διαλύων τοὺς διαφερομένους, δπως μὴ καταβαίνοντες εἰς τὸ ἄστυ παραμελῶσι τῶν ἐργῶν. | τοιαύτης γάρ τινος ἐξόδου τῷ Πεισιστράτῳ γιγνομένης, συμβῆναι φασι τὸ περὶ τὸν ἐν τῷ * Υμηττῷ γεωργοῦντα τὸ κληθὲν ὕστερον χωρίον ἀτελέσ· i-

δῶν γάρ τινα παντελῶς πέτρας σκάπτοντα καὶ ἐργαζόμενον, διὰ τὸ θαυμάσαι τὸν παῖδα ἐκέλευσεν ἐρέσθαι, τί γίγνεται ἐκ τοῦ χωρίου· ὁ δὲ «ὅσα κακὰ καὶ ὀδύναι» ἔφη, «καὶ τούτων τῶν κακῶν καὶ τῶν ὀδυνῶν Πεισίστρατον δεῖ λαβεῖν τὴν δεκάτην». ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος ἀπεκρίνατο ἀγνοῶν, ὁ δὲ Πεισίστρατος, ἡσθεὶς διὰ τὴν παρρησίαν καὶ τὴν φιλεργίαν, ἀτελῆ πάντων ἐποιησεν αὐτόν. | οὐδὲν δὲ τὸ πλῆθος οὐδὲ ἐν τοῖς ἄλλοις παρηνόχλει κατὰ τὴν ἀρχήν, ἀλλ᾽ αἰεὶ παρεσκεύαζεν εἰσῆνην καὶ ἐτήρει τὴν ἡσυχίαν· διὸ καὶ πολλάκις ἐθρύλουν, ὡς ἡ Πεισίστρατον τυραννίς ὁ ἐπὶ Κρόνου βίος εἴη· συνέβη γάρ ὕστερον διαδεξαμένων τῶν νιέων πολλῷ γενέσθαι τραχυτέραν τὴν ἀρχήν. | μέγιστον δὲ πάντων ἦν τῶν εἰρημένων τὸ δημοτικὸν εἶναι τῷ οὐθεὶ καὶ φιλάνθρωπον. ἐν τε γάρ τοῖς ἄλλοις ἐβούλετο πάντα διοικεῖν κατὰ τοὺς ψημούς, οὐδεμίαν ἔαυτῷ πλεονεξίαν διδούς, καὶ ποτε προσκληθεὶς φόνου δίκην εἰς Ἀρειον πάγον αὐτὸς μὲν ἀπήντησεν ὡς ἀπολογησόμενος, ὁ δὲ προσκαλεσάμενος φοβηθεὶς ἔλπεν. | διὸ καὶ πολὺν χρόνον ἔμεινεν ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ ὅτε ἐκπέσοι, πάλιν ἀνελάμβανε δραδίως· ἐβούλοντο γάρ καὶ τῶν γνωρίμων καὶ τῶν δημοτικῶν οἱ πολλοί. τοὺς μὲν γάρ ταῖς ὁμιλίαις, τοὺς δὲ ταῖς εἰς τὰ ἴδια βοηθείαις προσήγετο, καὶ πρὸς ἀμφότερα ἐπεφύκει καλῶς. | ησαν δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ περὶ τῶν τυράννων νόμοι πρᾶοι κατ᾽ ἐκείνους τοὺς καιροὺς οἵ τ᾽ ἄλλοι καὶ δὴ καὶ ὁ μάλιστα καθήκων πρὸς τὴν τῆς τυραννίδος κατάστασιν· νόμος γάρ αὐτοῖς ἦν ὅδε· «Θέσμα τάδε Ἀθηναίων κατὰ τὰ πάτραια· ἐάν τινες τυραννεῖν ἐπανιστῶνται ἡ συγκαθιστῇ τις τυραννίδα, ἀτιμον εἶναι καὶ αὐτὸν καὶ γένος».

17. 1—2 Θάνατος Πεισίστρατου.

17. Πεισίστρατος μὲν οὖν ἐγκατεγήρασε τῇ ἀρχῇ καὶ ἀπέθανε νοσήσας ἐπὶ Φιλόνεω ἀρχοντος, ἀφ' οὗ μὲν κατέ-

στη τὸ πρῶτον τύραννος ἔτη τριάκοντα καὶ τρία βιώσας, ἀ
δ' ἐν τῇ ἀρχῇ διέμεινεν, ἐνὸς δέοντα εἶκοσι· ἔφευγε γὰρ τὰ
λοιπά. | διὸ καὶ φανερῶς ληροῦσιν οἱ φάσκοντες ἐρώμενοι
εἶναι Πεισίστρατον Σόλωνος καὶ στρατηγεῖν ἐν τῷ πρὸς
Μεγαρέας πολέμῳ περὶ Σαλαμῖνος· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ταῖς
ἡλικίαις, ἐάν τις ἀναλογίζηται τὸν ἑκατέρου βίον καὶ ἐφ' οὐν
ἀπέθανεν ἀρχοντος.

17. 3—19 Οἱ Πεισίστρατίδαι.

17. 3—4 Πεισιστράτου παῖδες.

Τελευτήσαντος δὲ Πεισίστρατον κατεῖχον οἱ υἱεῖς τὴν
ἀρχὴν προάγοντες τὰ πράγματα τὸν αὐτὸν τρόπον· ἥσαν δὲ
δύο μὲν ἐκ τῆς γαμετῆς, Ἰππίας καὶ Ἰππαρχος, δύο δὲ ἐκ
τῆς Ἀργείας, Ιοφῶν καὶ Ἡγησίστρατος, φὸς παρωνύμιον
4 ἦν Θέτταλος. | ἐπέγημε γὰρ Πεισίστρατος ἐξ Ἀργους ἀν-
δρὸς Ἀργείου θυγατέρα, φὸνομ' ἦν Γοργίλος, Τιμώνασ-
σαν, ἦν πρότερον ἔσχε γυναικα Ἀρχῖνος ὁ Ἀμπρακιώτης
τῶν Κυψελιδῶν ὅθεν καὶ ἡ πρὸς τοὺς Ἀργείους ἐνέστη φι-
λία καὶ συνεμαχέσαντο χίλιοι τὴν ἐπὶ Παλληνίδι μάχην
Ἡγησίστρατον κομίσαντος. γῆμαι δέ φασι τὴν Ἀργείαν οἱ
μὲν ἐκπεσόντα τὸ πρῶτον, οἱ δὲ κατέχοντα τὴν ἀρχὴν.

18. Συνωμοσία κατὰ τῶν τυράννων, φόνος Ἰππάρχου.

18. Ἡσαν δὲ κύριοι μὲν τῶν πραγμάτων διὰ τὰ ἀξιώ-
ματα καὶ διὰ τὰς ἡλικίας Ἰππαρχος καὶ Ἰππίας, πρεσβύτε-
ρος δὲ ὁ Ἰππίας καὶ τῇ φύσει πολιτικὸς καὶ ἔμφρων
ἐπεστάτει τῆς ἀρχῆς· ὁ δὲ Ἰππαρχος παιδιώδης καὶ ἐρωτι-
κὸς καὶ φιλόμουσος ἦν (καὶ τοὺς περὶ Ἀνακρέοντα καὶ Σι-
μωνίδην καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς οὗτος ἦν ὁ μεταπεμπό-
2 μενος). Θέτταλος δὲ νεώτερος πολὺ καὶ τῷ βίῳ θρασὺς καὶ
ὑβριστής, ἀφ' οὐ καὶ συνέβη τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γενέσθαι

πάντων τῶν κακῶν. | ἐρασθεὶς γὰρ τοῦ Ἀρμοδίου καὶ δια-
μαρτάνων τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας, οὐ κατεῖχε τὴν δργήν,
ἀλλ' ἐν τε τοῖς ἄλλοις ἐνεσημαίνετο πικρῶς καὶ τὸ τελευ-
ταῖον μέλλουσαν αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν κανηφορεῖν Παναθη-
ναίοις ἐκώλυσεν, λοιδορήσας τι τὸν Ἀρμόδιον ὡς μαλακὸν
ὄντα, ὅθεν συνέβη παροξυνθέντα τὸν Ἀρμόδιον καὶ τὸν Ἀρι-
στογείτονα πράττειν τὴν πρᾶξιν μετεχόντων πολλῶν. | ἥδη 3
δὲ παρατηροῦντες ἐν ἀκροπόλει τοῖς Παναθηναίοις Ἰππίαν
(ἐτύγχανε γὰρ οὗτος μὲν δεχόμενος, δ' δ' Ἰππαρχος ἀπο-
στέλλων τὴν πομπήν), ιδόντες τινὰ τῶν κοινωνούντων τῆς
πρᾶξεως φιλανθρώπως ἐντυγχάνοντα τῷ Ἰππίᾳ καὶ νομί-
σαντες μηνύειν, βουλόμενοί τι δρᾶσαι πρὸ τῆς συλλήψεως,
καταβάντες καὶ προεξαναστάντες τῶν ἄλλων τὸν μὲν Ἰππαρ-
χον διακοσμοῦντα τὴν πομπήν παρὰ τὸ Δεωκόρειον ἀπέκτει-
ναν, τὴν δ' ὅλην ἐλυμήναντο πρᾶξιν. | αὐτῶν δ' ὁ μὲν Ἀρ- 4
μόδιος εὐδέως ἐτελεύτησεν ὑπὸ τῶν δορυφόρων, δ' δ' Ἀρι-
στογείτων ὕστερον, συλληφθεὶς καὶ πολὺν χρόνον αἰκισθείς.
κατηγόρησε δ' ἐν ταῖς ἀνάγκαις πολλῶν, οἵ καὶ τῇ φύσει τῶν
ἐπιφανῶν καὶ φίλοι τοῖς τυράννοις ἦσαν· οὐ γὰρ ἐδύναντο
παραχρῆμα λαβεῖν οὐδὲν ἵχνος τῆς πρᾶξεως, ἀλλ' ὁ λεγό-
μενος λόγος, ὡς ὁ Ἰππίας ἀποστήσας ἀπὸ τῶν ὅπλων τοὺς
πομπεύοντας ἐφώρασε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας οὐκ ἀλη-
θής ἐστιν· οὐ γὰρ ἐπειπον τότε μεθ' ὅπλων, ἀλλ' ὕστερον
τοῦτο κατεσκεύασεν ὁ θῆμος. | κατηγόρει δὲ τῶν τοῦ τυράν- 5
νου φίλων, ὡς μὲν οἱ δημοτικοί φασιν, ἐπίτηδες, ἵνα ἀσεβή-
σαιεν ἄμα καὶ γένοιντο ἀσθενεῖς ἀνελόντες τοὺς ἀναιτίους
καὶ φίλους ἔαντων, ὡς δ' ἔνιοι λέγουσιν, οὐχὶ πλαττόμενος,
ἀλλὰ τοὺς συνειδότας ἐμήνυεν. | καὶ τέλος ὡς οὐκ ἐδύνατο 6
πάντα ποιῶν ἀποθανεῖν, ἐπαγγειλάμενος ὡς ἄλλους μηνύ-
σων πολλοὺς καὶ πείσας αὐτῷ τὸν Ἰππίαν δοῦναι τὴν δεξιὰν
πίστεως χάριν, ὡς ἔλαβεν, ὀνειδίσας δτι τῷ φονεῖ τάδελφον
τὴν δεξιὰν δέδωκε, οὕτω παρόξυνε τὸν Ἰππίαν, ὡσθ' ὑπὸ

τῆς ὁργῆς οὐ κατέσχεν ἑαυτόν, ἀλλὰ σπασάμενος τὴν μάχαιραν διέφθειρεν αὐτόν.

19. Κατάλυσις τῆς τυραννίδος.

19. Μετὰ δὲ ταῦτα συνέβαινε πολλῷ τραχυτέραν εἶναι τὴν τυραννίδα· καὶ γὰρ διὰ τὸ τιμωρῶν τάδε λφῷ πολλοὺς ἀνηρτένεις καὶ ἐκβεβλητέναι πᾶσιν ἦν ἀπιστος καὶ πικρός. ἔτει δὲ τετάρτῳ υἱόλιστα μετὰ τὸν Ἰππάρχον θάνατον, ἐπεὶ κακῶς εἶχε τὰ ἐν τῷ ἄστει, τὴν Μουνιχίαν ἐπεχείρησε τειχίζειν, ὡς ἐκεῖσε μεθιδρυσόμενος. | ἐν τούτοις δὲ ὡν ἐξέπεσεν ὑπὸ ³Κλεομένους τοῦ Δακεδαιμονίων βασιλέως, χρησιῶν γιγνομένων αἰεὶ τοῖς Λάκωσι καταλύειν τὴν τυραννίδα διὰ τοιάνδε αἰτίαν. | οἱ φυγάδες, ὡν οἱ Ἀλκμεωνίδαι προειστήκεσαν, αὐτοὶ μὲν διὰ αὐτῶν οὐκ ἥδύναντο ποιήσασθαι τὴν κάθοδον, ἀλλὰ αἰεὶ προσέπταιον· ἐν τε γὰρ τοῖς ἄλλοις, οἷς ἐπραττον, διεσφάλλοντο καὶ τειχίσαντες ἐν τῇ χώρᾳ Λειψύδριον τὸ ὑπὲρ Πάρνηθος, εἰς δὲ συνεξῆλθόν τινες τῶν ἐκ τοῦ ἄστεως, ἐξεπολιορκήθησαν ὑπὸ τῶν τυράννων, διθεν ὑστερον εἰς ταύτην τὴν συμφορὰν ἥδον ἐν τοῖς σκολίοις·

αἰαῖ Λειψύδριον προδωσέταιρον!
οἵους ἀνδρας ἀπώλεσας μάχεσθαι
ἀγαθούς τε καὶ εὐπατρίδας,
οἵ τότε ἔδειξαν οἴων πατέρων ἔσαν!

4 ἀποτυγχάνοντες οὖν ἐν ἅπασι τοῖς ἄλλοις ἐμισθώσαντο τὸν ἐν Λελφοῖς νεών οἰκοδομεῖν, διθεν εὐπόρησαν χρημάτων πρὸς τὴν τῶν Λακώνων βοήθειαν· ἢ δὲ Πυθία προέφερεν αἰεὶ τοῖς Δακεδαιμονίοις χρηστηριαζομένοις ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας, εἰς τοῦθ' ἔως προύτρεψε τοὺς Σπαρτιάτας, καίπερ δυτῶν ξένων αὐτοῖς τῶν Πεισιστρατίδῶν συνεβάλλετο δὲ οὐκ ἐλάττω μοῖραν τῆς ὁρμῆς τοῖς Λάκωσιν ἢ πρὸς τοὺς ⁵Ἀργείους τοῖς Πεισιστρατίδαις ὑπάρχουσα φιλία. τὸ μὲν οὖν πρῶτον Ἀγχίμολον ἀπέστειλαν κατὰ θάλατταν ἔχοντα

στρατιάν, ἡττηθέντος δ' αὐτοῦ καὶ τελευτήσαντος διὰ τὸ Κινέαν βοηθῆσαι τὸν Θετταλὸν ἔχοντα χιλίους ἵππεῖς προσοργισθέντες τῷ γενομένῳ Κλεομένην ἐξέπεμψαν τὸν βασιλέα στόλον ἔχοντα μείζω κατὰ γῆν, δις ἐπεὶ τοὺς τῶν Θετταλῶν ἵππεῖς ἐνίκησε κωλύοντας αὐτὸν εἰς τὴν Ἀττικὴν παριέναι, κατακλήσας τὸν Ἰππίαν εἰς τὸ καλούμενον Πελαργικὸν τεῖχος ἐπολιόρκει μετὰ τῶν Ἀθηναίων. | προσκαθημένου δ' αὐτοῦ συνέπεσεν ὑπεξιόντας ἄλλαντι τοὺς τῶν Πεισιστρατῶν νίεῖς· ὃν ληφθέντων διολογίαν ἐπὶ τῇ τῶν παίδων σωτηρίᾳ ποιησάμενοι καὶ τὰ ἑαυτῶν ἐν πένθῳ ἡμέραις ἐκκομισάμενοι παρέδωκαν τὴν ἀκρόπολιν τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ Ἀρπακτίδον ἀρχοντος, κατασχόντες τὴν τυραννίδα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ἔτη μάλιστα ἐπτακαίδεκα, τὰ δὲ σύμπαντα σὺν οἷς ὁ πατὴρ ἥρξεν ἐνὸς δεῖν πεντήκοντα.

20-22. Ἡ πολιτεία Κλεισθένους.

20. Ἐπικράτησις Κλεισθένους.

20. Καταλυθείσης δὲ τῆς τυραννίδος, ἐστασίαζον πρὸς ἄλληλους Ἰσαγόρας ὁ Τεισάνδρον, φίλος δὲ τῶν τυράννων, καὶ Κλεισθένης, τοῦ γένους δὲ τῶν Ἀλκμεωνιδῶν. | ήττωμενος δὲ ταῖς ἔταιρείαις δὲ Κλεισθένης προσηγάγετο τὸν δῆμον ἀποδιδοὺς τῷ πλήθει τὴν πολιτείαν. | ὁ δὲ Ἰσαγόρας, ἐπιλειπόμενος τῇ δυνάμει, πάλιν ἐπικαλεσάμενος τὸν Κλεομένην δῆτα ἑαυτῷ ἔένον, συνέπεισεν ἐλαύνειν τὸ ἄγος διὰ τὸ τοὺς Ἀλκμεωνίδας δοκεῖν εἶναι τῶν ἐναγῶν. | ὑπεξελθόντος δὲ τοῦ Κλεισθένους, ἀφικόμενος δὲ Κλεομένης, ἥγηλάτει τῶν Ἀθηναίων ἐπτακοσίας οἰκίας· ταῦτα δὲ διαπραξάμενος τὴν μὲν βουλὴν ἐπειρᾶτο καταλύειν, Ἰσαγόραν δὲ καὶ τριακοσίους τῶν φίλων μετ' αὐτοῦ κυρίους καθιστάναι τῆς πόλεως. | τῆς δὲ βουλῆς ἀντιστάσης καὶ συναθροισθέντος τοῦ πλήθους, οἱ μὲν περὶ τὸν Κλεομένην καὶ Ἰσαγόραν κα-